

Plan wynikowy z wymaganiami edukacyjnymi przedmiotu *Przyroda*, część 4, geografia dla szkoły ponadgimnazjalnej

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania konieczne (ocena dopuszczająca)	Wymagania podstawowe (ocena dostateczna)	Wymagania rozszerzające (ocena dobra)	Wymagania dopełniające (ocena bardzo dobra)	Wymagania kompletne (ocena celująca)
Dział 1. Nauka i świat					
1. Jak wyjaśniano historię Wszechświata?	Uczeń: – zna zasady prowadzenia i dokumentowania obserwacji; – wymienia rodzaje metod badawczych stosowanych w geografii; – wymienia teorie budowy Wszechświata.	Uczeń: – określa zasady prowadzenia obserwacji; – charakteryzuje wybrane elementy Wszechświata; – streszcza teorie powstania Wszechświata.	Uczeń: – charakteryzuje zasady dokumentowania obserwacji; – porównuje obserwację i eksperyment jako metody badawcze; – porównuje teorie budowy Układu Słonecznego: geocentryczną i heliocentryczną.	Uczeń: – ocenia znaczenie obserwacji w rozwoju nauki; – analizuje wyniki wybranych obserwacji; – wyjaśnia teorię Wielkiego Wybuchu.	Uczeń: – planuje i przeprowadza obserwację dowolnego elementu środowiska; – analizuje poglądy na nieskończoność Wszechświata.
2. Rozwój myśli geograficznej	Uczeń: – wymienia najważniejsze etapy rozwoju nauk geograficznych; – wymienia znaczące odkrycia geograficzne; – zna zasadę aktualizmu geograficznego; – rozumie poglądy filozoficzno-naukowe określające relacje człowiek – środowisko przyrodnicze.	Uczeń: – charakteryzuje wybrane odkrycia geograficzne; – wyjaśnia pojęcia: <i>nihilizmu</i> , <i>determinizmu</i> i <i>pozytywizmu geograficznego</i> ; – określa sposoby gospodarowania zasobami przyrody na kolejnych etapach rozwoju gospodarczego świata.	Uczeń: – określa wpływ wybranych wynalazków i odkryć na rozwój nauk geograficznych; – określa znaczenie obserwacji i eksperymentu w rozwoju nauk geograficznych.	Uczeń: – porównuje sposoby gospodarowania zasobami środowiska naturalnego na poszczególnych etapach rozwoju gospodarczego; – ocenia przyczyny zmian w sposobie gospodarowania zasobami środowiska na przestrzeni wieków.	Uczeń: – ocenia wpływ rozwoju nauk geograficznych na gospodarowanie zasobami środowiska przyrodniczego.

3. Świat przed Kolumbem i po nim	Uczeń: – wymienia najważniejszych odkrywców.	Uczeń: – wymienia największe osiągnięcia odkrywców; – wymienia konsekwencje najważniejszych odkryć geograficznych.	Uczeń: – charakteryzuje osiągnięcia wybranych odkrywców na tle okresów historycznych, w których żyli; – objaśnia sposoby dokonywania wybranych odkryć.	Uczeń: – ocenia wpływ odkryć starożytnych filozofów na rozwój nauk geograficznych; – określa negatywne skutki odkryć geograficznych; – ocenia wpływ eksploracji wybranych regionów świata na ich zmiany społeczne i gospodarcze.	Uczeń: – dowodzi przełomowego znaczenia wybranych odkryć geograficznych.
4. Ingerencja człowieka w środowisko przyrodnicze	Uczeń: – wymienia przykładowe regiony klęsk ekologicznych; – wymienia rodzaje działalności człowieka najbardziej ingerujące w środowisko naturalne; – zna terminy: <i>antropopresja</i> , <i>degradacja środowiska</i> , <i>dewastacja środowiska</i> .	Uczeń: – wskazuje na mapie świata regiony najbardziej przekształcone przez człowieka; – wyjaśnia wpływ działalności człowieka na poszczególne elementy środowiska przyrodniczego.	Uczeń: – charakteryzuje konsekwencje nadmiernej eksploatacji surowców mineralnych; – określa zmiany środowiska powodowane nadmiernym poborem wody i rabunkową gospodarką leśną.	Uczeń: – określa argumenty przemawiające za ingerencją człowieka w środowisko i przeciwko niej; – proponuje rozwiązania problemu degradacji środowiska spowodowanej działalnością człowieka.	Uczeń: – przewiduje konsekwencje nadmiernej eksploatacji zasobów przyrody przez człowieka.
5. Czym różni się nauka i pseudonauki?	Uczeń: – wymienia metody weryfikowania informacji; – rozumie różnicę między teorią naukową a pseudonauką;	Uczeń: – rozróżnia naukowe i pseudonaukowe treści; – wyjaśnia teorię kreacjonizmu; – wymienia naukowe zasady odtwarzania	Uczeń: – klasyfikuje treści o tematyce geograficznej na naukowe i pseudonaukowe; – wskazuje niekonsekwencje w	Uczeń: – ocenia informacje i poglądy pod względem naukowym; – porównuje naukowe i pseudonaukowe	Uczeń: – posługuje się naukowymi metodami weryfikowania informacji.

	– zna teorię kreacjonizmu.	historii geologicznej Ziemi.	wybranych tekstach pseudonaukowych.	teorie dotyczące powstania Ziemi.	
6. Problemy globalne w mediach	Uczeń: – wymienia środki masowego przekazu prezentujące informacje geograficzne; – wymienia problemy globalne przedstawiane w mediach.	Uczeń: – streszcza różne informacje na temat problemów globalnych przedstawiane w mediach; – wymienia poglądy przemawiające za zjawiskiem efektu cieplarnianego i obalające to zjawisko.	Uczeń: – porównuje poglądy zwolenników i przeciwników funkcjonowania elektrowni jądrowych; – wyszukuje i wskazuje błędne informacje prezentowane w mediach.	Uczeń: – porównuje obraz świata prezentowany w mediach ze światem rzeczywistym; – ocenia wpływ wybiórczego przekazywania informacji na kształtowanie poglądów o świecie.	Uczeń: – ocenia informacje geograficzne prezentowane w mediach pod kątem ich zgodności z aktualną wiedzą naukową.
7. Modelowanie zjawisk geograficznych	Uczeń: – wymienia przykłady wykorzystania narzędzi informatycznych w geografii; – wymienia przykłady modelowania zjawisk geograficznych.	Uczeń: – określa możliwości wykorzystania narzędzi informatycznych w geografii; – charakteryzuje przykłady modeli zjawisk i procesów geograficznych.	Uczeń: – wyszukuje w internecie i selekcjonuje informacje na wybrany temat; – określa możliwości wykorzystania modeli zjawisk i procesów geograficznych w różnych dziedzinach nauki; – wymienia korzyści i zagrożenia płynące z korzystania z internetu jako źródła informacji.	Uczeń: – opracowuje informacje na wybrany temat na podstawie treści znalezionych w internecie; – wyjaśnia sposoby wykorzystania modeli zjawisk i procesów geograficznych w uczeniu się; – ocenia możliwości korzystania z internetu jako źródła informacji.	Uczeń: – ocenia możliwości przewidywania zmian środowiska, w tym zmian klimatycznych, z wykorzystaniem modelowania zjawisk i procesów.
8. Odkrycia polskich podróżników	Uczeń: – wymienia najważniejszych polskich badaczy i	Uczeń: – charakteryzuje największe osiągnięcia polskich badaczy, m.in.	Uczeń: – określa wkład polskich badaczy w	Uczeń: – ocenia znaczenie odkryć polskich badaczy z punktu	Uczeń: – analizuje uwarunkowania polityczne, społeczne i

	odkrywców z dziedziny geografii; – wymienia największe osiągnięcia polskich badaczy.	Pawła Edmunda Strzeleckiego, Jana Dybowskiego, Ignacego Domeyki; – wymienia społeczno-gospodarcze konsekwencje odkryć polskich badaczy.	rozwój nauk geograficznych; – charakteryzuje wybrane osiągnięcia na tle wydarzeń politycznych danych okresów historycznych.	widzenia naukowego i społecznego; – określa gospodarcze i polityczne konsekwencje osiągnięć polskich badaczy.	kulturowe okresów historycznych, w których dokonano odkryć.
Dział 2. Nauka i technologia					
9. GPS – świat na wyciągnięcie ręki	Uczeń: – wymienia elementy składowe systemu GPS; – wymienia urządzenia nawigacji satelitarnej; – wymienia przykłady dziedzin, w których jest wykorzystywany system nawigacji.	Uczeń: – omawia krótko historię powstania i rozwoju systemu GPS; – wymienia przykłady zastosowania systemu nawigacji w różnych dziedzinach gospodarki.	Uczeń: – wymienia przykłady urządzeń i sposobów określania współrzędnych geograficznych; – porównuje urządzenia do ręcznej nawigacji z nawigacją samochodową; – charakteryzuje możliwości zastosowania nawigacji satelitarnej w turystyce.	Uczeń: – charakteryzuje rozwój systemów nawigacji satelitarnej w różnych częściach świata; – ocenia przydatność urządzeń GPS w życiu codziennym.	Uczeń: – ocenia znaczenie nawigacji satelitarnej w rozwoju usług; – stosuje GPS w wyznaczaniu trasy i położenia w czasie podróży.
10. Przyszłość energii słonecznej	Uczeń: – wymienia warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi energetyki słonecznej; – podaje przykłady zastosowania kolektorów słonecznych.	Uczeń: – wymienia wady i zalety energetyki słonecznej; – wskazuje regiony świata o najdogodniejszych warunkach przyrodniczych dla	Uczeń: – analizuje dane statystyczne dotyczące wykorzystania energii słonecznej na świecie; – wskazuje kraje charakteryzujące się największym udziałem energii słonecznej.	Uczeń: – uzasadnia współczesne wykorzystanie energetyki słonecznej dla potrzeb gospodarki; – ocenia możliwości zaspokojenia potrzeb	Uczeń: – przewiduje możliwości rozwoju energetyki słonecznej na świecie.

		rozwoju energetyki słonecznej.		energetycznych świata energią słoneczną.	
11. Cywilizacja obrazkowa	Uczeń: – określa znaczenie obrazu jako nośnika informacji w kulturach tradycyjnych; – wymienia formy obrazkowe przekazu informacji wykorzystujące nowoczesne technologie.	Uczeń: – określa znaczenie obrazu jako nośnika informacji w kulturach współczesnych; – wymienia wady i zalety przekazywania informacji w formie obrazkowej.	Uczeń: – charakteryzuje uwarunkowania społeczne i kulturowe obrazu jako przekazu informacji; – wymienia przykłady stosowania i wykorzystywania obrazu jako źródła informacji w życiu codziennym.	Uczeń: – porównuje znaczenie obrazu jako przekazu informacji w kulturach tradycyjnych i współczesnych; – ocenia wady i zalety przekazu informacji za pomocą obrazu.	Uczeń: – ocenia konsekwencje wzrostu znaczenia przekazu informacji za pomocą obrazu we współczesnym świecie; – przewiduje perspektywy rozwoju cywilizacji obrazkowej.
12. Geografia osiągnięć sportowych	Uczeń: – wymienia warunki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na osiągnięcia sportowe; – rozumie znaczenie pojęcia <i>sportu narodowego</i> ; – wymienia kraje, z których sportowcy osiągają najlepsze wyniki w sportach zimowych.	Uczeń: – wskazuje regiony charakteryzujące się występowaniem sprzyjających warunków do rozwoju wybranych dyscyplin sportu; – wymienia warunki przyrodnicze mające znaczenie przy uprawianiu wybranych dyscyplin sportowych.	Uczeń: – wyjaśnia wpływ trenowania na dużych wysokościach na wydolność organizmu; – charakteryzuje warunki przyrodnicze sprzyjające rozwojowi sportów zimowych.	Uczeń: – określa predyspozycje organizmu człowieka do uprawiania wybranych dyscyplin sportu; – porównuje wpływ uwarunkowań przyrodniczych i pozaprzyrodniczych na sukcesy sportowe.	Uczeń: – ocenia znaczenie rozwoju technologii w osiąganiu sukcesów sportowych.
13. Krajobrazy krzemowe	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady technopolii na świecie; – wymienia gałęzie przemysłu zaawansowanych technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki sprzyjające występowaniu i rozwojowi technopolii; – wskazuje na mapie największe technopolie na świecie; – wymienia przykłady największych osiągnięć wybranych gałęzi przemysłu zaawansowanych technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia dysproporcje rozmieszczenia ośrodków nowych technologii między krajami o różnym stopniu rozwoju; – charakteryzuje największe osiągnięcia poszczególnych gałęzi przemysłu zaawansowanych technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia wpływ znaczących osiągnięć przemysłu nowych technologii na rozwój innych gałęzi przemysłu – uzasadnia zależność rozwoju usług od osiągnięć przemysłu nowych technologii. 	<ul style="list-style-type: none"> – ocenia możliwości rozwoju ośrodków przemysłu nowych technologii w krajach o różnym stopniu rozwoju.
14. Geografia medyczna	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady chorób cywilizacyjnych występujących na świecie; – wymienia warunki sprzyjające wzrostowi zachorowalności na choroby cywilizacyjne; – wymienia przyczyny dużej zachorowalności na AIDS w Afryce. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia czynniki warunkujące rozwój chorób cywilizacyjnych w państwach o różnym stopniu rozwoju; – wskazuje regiony o najwyższej zachorowalności na HIV i AIDS; – wymienia sposoby radzenia sobie ze stresem jako jednym z czynników wywołujących choroby cywilizacyjne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia czynniki sprzyjające rozprzestrzenianiu się chorób zakaźnych we współczesnym świecie; – analizuje dane statystyczne dotyczące zachorowalności na choroby cywilizacyjne; – proponuje działania poprawiające stan zdrowia i ograniczające rozwój chorób cywilizacyjnych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia znaczenie działań profilaktycznych w ograniczaniu zachorowalności na choroby cywilizacyjne; – proponuje działania ograniczające zachorowalność na AIDS na świecie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia skuteczność działań prozdrowotnych mających ograniczyć rozwój chorób cywilizacyjnych.
15. Ochrona błękitnej planety	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>zrównoważonego rozwoju</i>; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady racjonalnego gospodarowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady racjonalnego gospodarowania 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzasadnia konieczność działań zgodnych z zasadami 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – stosuje zasady racjonalnego gospodarowania

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia zasady zrównoważonego rozwoju; – wymienia przykłady stosowania recydingu; – wymienia formy ochrony przyrody. 	<p>zasobami wodnymi w gospodarce;</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>bioróżnorodności</i>; – wskazuje na mapie przykładowe formy ochrony przyrody w Polsce i na świecie. 	<p>zasobami przyrody w życiu codziennym;</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa znaczenie ochrony zasobów naturalnych i bioróżnorodności; – charakteryzuje rolę form ochrony przyrody. 	<p>zrównoważonego rozwoju w gospodarowaniu surowcami mineralnymi;</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje korzyści wynikające ze stosowania alternatywnych źródeł energii. 	<p>zasobami przyrody w życiu codziennym;</p> <ul style="list-style-type: none"> – przewiduje zmiany w strukturze użytkowania energii w związku z wyczerpywaniem się jej tradycyjnych źródeł.
16. Dawniej i dziś – jak zmienia się świat	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia pojęcie <i>pejzażu</i>; – wymienia nazwiska polskich pejzażystów z XIX i XX wieku; – wymienia elementy krajobrazu przedstawiane na obrazach na podstawie obserwacji. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa zmiany środowiska przyrodniczego, które nastąpiły w wyniku zmian klimatycznych; – określa na podstawie obrazów cechy gospodarowania w rolnictwie w Polsce na przełomie XIX i XX wieku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje krajobrazy przedstawione na obrazach z obrazem współczesnym; – charakteryzuje zmiany krajobrazu, które nastąpiły w wyniku wielkiej rewolucji przemysłowej. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa rolę obrazów jako źródeł informacji o cechach przyrodniczych i zmianach zagospodarowania danego obszaru; – charakteryzuje wpływ teorii o istnieniu Atlantydy na wyobraźnię i twórczość artystyczną. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dowodzi ważności przedstawiania obiektów historycznych na obrazach.
Dział 3. Nauka wokół nas					

17. Globalizacja wiedzy	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin <i>globalizacji wiedzy</i>; – wymienia źródła informacji geograficznej; – wymienia źródła informacji geograficznej w internecie. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przejawy globalizacji wiedzy w aspekcie społecznym i gospodarczym; – wymienia wady i zalety korzystania z internetu jako źródła informacji; – wymienia pozytywne i negatywne aspekty globalizacji wiedzy. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa rolę mediów elektronicznych w procesie zdobywania wiedzy; – dzieli źródła informacji w internecie na rzetelne i nierzetelne. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje rolę mediów elektronicznych w procesie rozpowszechniania informacji; – porównuje tradycyjne źródła informacji ze współczesnymi wykorzystywanymi w procesie uczenia się. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia korzyści i zagrożenia płynące z pozyskiwania wiedzy za pomocą mediów elektronicznych.
18. Barwy świata – w poszukiwaniu koloru	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia przykłady krajobrazów jednobarwnych występujących na świecie; – wymienia przykłady krajobrazów różnorodnych; – wskazuje obszary charakteryzujące się zmiennością opadów atmosferycznych w ciągu roku. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje przykłady regionów charakteryzujących się jednolitymi i wielobarwnymi krajobrazami; – określa uwarunkowania przyrodnicze regionów charakteryzujących się krajobrazami barwnymi i jednolitymi. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje różnorodność krajobrazową wybranych regionów świata; – charakteryzuje zmiany krajobrazów na świecie następujące wraz ze zmianami klimatycznymi w poszczególnych strefach klimatycznych. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porównuje różnorodne krajobrazy antropogeniczne; – analizuje cechy charakterystyczne regionów świata o różnorodności krajobrazowej; – określa wpływ długości dnia i nocy w różnych częściach Ziemi na zróżnicowanie krajobrazowe. 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ocenia uwarunkowania występowania różnorodnych krajobrazów na świecie; – porównuje zmienność krajobrazową i działalność człowieka na obszarach występowania sezonowych opadów atmosferycznych.
19. Cykliczne zmiany krajobrazów	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia cykle przyrodnicze; – wymienia przykłady zjawisk przyrodniczych 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – określa czynniki warunkujące występowanie 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje cykliczność pór roku w regionach o 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje zmienność krajobrazową związaną z występowaniem monsunów; 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje znaczenie procesów wewnętrznych i

	o zmienności dobowej, miesięcznej i rocznej; – określa wyznacznik pór roku w strefie klimatów umiarkowanych.	cyklicznych zjawisk przyrodniczych; – charakteryzuje zmienność pór roku w poszczególnych strefach klimatycznych; – wskazuje obszary występowania termicznych pór roku.	odmiennych warunkach klimatycznych; – charakteryzuje zróżnicowanie krajobrazowe w czasie trwania termicznych pór roku; – określa trudności w funkcjonowaniu człowieka i gospodarowaniu obszarami, w których występują zjawiska cykliczne, np. pływy, dni i noce polarne.	– określa sposoby przystosowania się do trudnych warunków środowiska związanych z cyklicznością zjawisk przyrodniczych; – charakteryzuje cykl geologiczny powstawania skał różnych typów genetycznych.	zewnątrznych w cyklu geologicznym.
20. Śmiech i płacz w różnych kręgach kulturowych	Uczeń: – wymienia rodzaje emocji; – wymienia czynniki warunkujące sposoby wyrażania emocji; – podaje normy społeczne w wyrażaniu emocji obowiązujące w kulturze zachodnioeuropejskiej.	Uczeń: – wymienia przykłady sposobów wyrażania emocji w społeczeństwach tradycyjnych; – określa charakterystyczne sposoby wyrażania emocji w społeczeństwach nowoczesnych.	Uczeń: – określa wpływ postępu cywilizacyjnego na sposób wyrażania emocji; – wyjaśnia wpływ kultury i tradycji japońskiej na sposób wyrażania emocji; – określa sposób wyrażania emocji w różnych sytuacjach życiowych.	Uczeń: – porównuje sposób wyrażania emocji wśród mieszkańców Europy Północnej i Południowej; – wyjaśnia przyczyny różnych sposobów wyrażania emocji przez społeczność tradycyjne i nowoczesne.	Uczeń: – ocenia wpływ postępu cywilizacyjnego i norm społecznych na sposób wyrażania emocji.

<p>21. Co każdy turysta wiedzieć powinien?</p>	<p>Uczeń: – wymienia przykłady chorób tropikalnych; – wymienia regiony największego zagrożenia chorobami tropikalnymi; – wymienia przykłady klęsk żywiołowych występujących na obszarach atrakcyjnych turystycznie; – wymienia przykłady niebezpiecznych zwierząt i trujących roślin.</p>	<p>Uczeń: – wskazuje regiony o największym zagrożeniu dla turystów; – określa warunki przyrodnicze sprzyjające rozwijaniu się chorób tropikalnych; – wymienia konsekwencje wystąpienia niebezpiecznych zjawisk przyrodniczych; – wskazuje zasięg występowania wybranych niebezpiecznych zwierząt.</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje wybrane regiony pod względem zagrożenia dla turystów; – określa rodzaj zagrożeń związanych z wybuchem lokalnych konfliktów lub zamachów terrorystycznych; – określa sposoby przystosowania się do ekstremalnych warunków termicznych.</p>	<p>Uczeń: – ocenia skuteczność działań zabezpieczających przed chorobami tropikalnymi; – określa sposoby zachowania się w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia; – wyjaśnia znaczenie jaskrawego zabarwienia wybranych gatunków zwierząt.</p>	<p>Uczeń: – planuje poradnik dla turystów ostrzegający i chroniący przed niebezpiecznymi sytuacjami; – ocenia rolę edukacji w przeciwdziałaniu zagrożeniom w regionach turystycznych.</p>
<p>22. Kanony piękna świata</p>	<p>Uczeń: – wyjaśnia pojęcie <i>kanonu piękna</i>; – wymienia elementy mające wpływ na piękno danego obiektu.</p>	<p>Uczeń: – wymienia uwarunkowania kanonów piękna; – wymienia przykłady kanonów piękna w różnych kulturach; – wskazuje elementy świadczące o pięknie krajobrazu naturalnego.</p>	<p>Uczeń: – charakteryzuje zmiany, jakie nastąpiły w postrzeganiu piękna na przestrzeni lat; – porównuje krajobrazy naturalne i antropogeniczne w aspekcie estetyki.</p>	<p>Uczeń: – porównuje kanony piękna w kulturach tradycyjnych i współczesnych; – wyjaśnia uwarunkowania kanonów piękna w wybranych kulturach; – porównuje zabytkowe obiekty architektoniczne ze</p>	<p>Uczeń: – ocenia współczesne wyznaczniki piękna istniejące w świadomości społeczeństw.</p>

				współczesnymi budowlami.	
23. Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi Ziemi	Uczeń: – wymienia elementy hydrosfery; – wyjaśnia pojęcia: <i>deficytu wody</i> i <i>pustynnienia obszarów</i> .	Uczeń: – wskazuje obszary na świecie z dodatnim i ujemnym bilansem wodnym; – wymienia konsekwencje występowania niedoboru wody; – wymienia sposoby racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi.	Uczeń: – określa działania człowieka, które przyspieszają sptyw powierzchniowy, przyczyniając się do zmniejszenia zasobów wody; – określa znaczenie wody w poszczególnych sektorach gospodarki; – wymienia działania służące zwiększeniu zasobów wodnych na świecie.	Uczeń: – proponuje działania, które można stosować w życiu codziennym w celu ochrony zasobów wodnych; – porównuje zużycie wody na jednego mieszkańca w krajach o różnym stopniu rozwoju; – uzasadnia wzrost zapotrzebowania na wodę wraz z postępowaniem cywilizacyjnym.	Uczeń: – stosuje zasady racjonalnej gospodarki zasobami wodnymi w życiu codziennym; – proponuje możliwe do zastosowania sposoby oszczędzania wody w różnych działach gospodarki.
24. Rekordy Ziemi	Uczeń: – wymienia przykłady ekstremalnych cech środowiska.	Uczeń: – wskazuje obszary charakteryzujące się ekstremalnymi cechami środowiska.	Uczeń: – wyszukuje informacje na temat ekstremalnych cech środowiska.	Uczeń: – porównuje rekordy geograficzne w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.	Uczeń: – ocenia wpływ ekstremalnych cech środowiska na życie i działalność człowieka.